

26.11.2014

Kj/41

§ 399

Sj / Den av ledamoten Leo Stranius väckta motionen om gemensamma gymnastiklektioner för flickor och pojkar i skolorna

HEL 2014-007429 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag anse den av ledamoten Leo Stranius väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite
- 2 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite (allekirjoitettu)
- 3 Ruudin ydinryhmän lausunto

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Leo Stranius och 44 andra ledamöter föreslår i sin motion att gymnastiklektionerna för flickor och pojkar ska slås ihop.

Motionen har sänts till utbildningsnämnden och idrottsnämnden för utlåtande. Dessutom har Kruts kärngrupp på begäran av idrottsnämnden gett utlåtande om frågan. Utlåtandet finns som bilaga 3. Stadsstyrelsen konstaterar att både utbildningsnämnden och idrottsnämnden förhåller sig positivt till att slå ihop gymnastiklektionerna för flickor och pojkar.

Enligt grundlagen och lagen om likabehandling får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön. Lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män förpliktar alla skolor att se till att alla har samma möjligheter till utbildning oavsett kön. Undervisningen och läromedlen ska stöda syftet med jämställdhetslagen.

Enligt lagen om grundläggande utbildning ska utbildningen ordnas så att elevernas ålder och förutsättningar beaktas och så att elevernas

sunda uppväxt och utveckling främjas. Undervisningsgrupperna ska sammanställas så att målen i läroplanen kan nås i undervisningen. Sammanställningen av undervisningsgrupper ingår i rektorns ledningsarbete och det anges inga mer detaljerade bestämmelser om detta. Lagstiftningen om den grundläggande utbildningen förutsätter inte att gymnastik ska ordnas i separata grupper, vilket betyder att blandade grupper under gymnastiklektioner är möjliga genom lokala och skolvisa beslut.

Gymnastiklektioner ordnas i vissa skolor för blandade grupper med både flickor och pojkar redan i nuläget. Vanligast är det i de första årskurserna inom den grundläggande utbildningen. I de högre årskurserna är det vanligare att ordna undervisningsgrupperna för gymnastik enligt kön. Såsom man konstaterar i motionen avviker gymnastikundervisningen i separata grupper för flickor och pojkar från praxisen i flera andra europeiska länder.

Separata gymnastiklektioner för flickor och pojkar har i Finland motiverats med till exempel fysiska, biologiska och sociala skillnader. Dessutom har de olika könen tänkts ha intresse för viss slags gymnastik, att till exempel flickor vill undvika idrottsgrenar som innehåller fysisk kontakt och tävlingsanda och att pojkar vill undvika att uttrycka sig själva genom till exempel dansidrott. Idrottskulturen har dock i dagens läge blivit mycket mångsidigare i och med att idrottskulturens mångfald, såsom antalet idrottsgrenar, redskap och idrottsplatser, kraftigt har ökat.

Målen för gymnastikundervisningen har fastställts i de nationella grunderna för den grundläggande utbildningen, på basis av vilka skolor gör upp skolvisa mål och innehåll för undervisningen för varje årskurs. Målet för gymnastikundervisningen är att positivt påverka elevens fysiska, psykiska och sociala funktionsförmåga och välbefinnande och att styra eleven att förstå idrottens betydelse för hälsan.

Läroplanerna för den grundläggande utbildningen håller på att förnyas och de nya läroplanerna tas i bruk räknat från 1.8.2016. Målen för gymnastikundervisningen kommer i stället för grenidrott att betona främjande av elevens fysiska, sociala och psykiska funktionsförmåga. Med hjälp av gymnastik främjar man likställdhet, jämlikhet och gemenskapsanda och stöder den kulturella mångfalden. I de nya grunderna för läroplanen kommer likställighetsperspektivet att framhävas mer än tidigare inom gymnastikundervisningen. Könet kan härigenom inte användas som grund för sammanställning av undervisningsgrupper för gymnastiklektioner.

Också Kruts kärngrupp har i sitt utlåtande tillstyrkt blandning av undervisningsgrupper. Enligt kärngruppens åsikt ska fördelningen av elever i undervisningsgrupper i stället för elevens kön basera sig på elevernas grenpreferenser, prestationer och identitet. Man fäster dock avseende också på att sammanslagningen av flickornas och pojkarnas gymnastiklektioner inte får leda till att gruppstorlekarna förstoras. Att direkt slå ihop grupperna leder till ojämna grupper med stora nivåskillnader. Gruppantalet ska fortfarande vara minst två, men eleven eller elevens vårdnadshavare ska fritt få välja vilken grupp eleven ska delta i. Olika grenar ska fortfarande erbjudas mångsidigt och målet är att valet ska vara könsneutralt.

Skolidrotten har en oersättlig betydelse för att eleverna ska tillägna sig en livslång idrottsmässig livsstil och etablera en idrottshobby på egna villkor. Också inom könen finns det stora skillnader i hur idrottslig och fysisk man är och hurdana krafter och preferenser man har. Undervisningsgrupper som i stället för kön bildas på basis av till exempel grenpreferenser kan utvidga båda könen möjligheter att testa nya grenar och att få positiva erfarenheter av idrott. Att undervisa gymnastik i blandade grupper ökar elevernas interaktionsförmåga, förståelse om olikhet och kunskaper i att ta hänsyn till andra.

Stadsstyrelsen tillstyrker utbildningsnämndens och idrottsnämndens gemensamma förslag om att ordna ett försök om blandade undervisningsgrupper och deras funktionalitet i de skolor som frivilligt vill delta i projektet.

Stadsfullmäktige ändrade 4.6.2014 (§ 217) sin arbetsordning i fråga om motionerna. De motioner som väckts innan ändringarna trädde i kraft behandlas i enlighet med de bestämmelser i arbetsordningen som gällde då motionen lämnades in. Ledamoten Leo Stranius motion väcktes 4.6.2014, och den behandlas därför i enlighet med de bestämmelser i arbetsordningen som gällde före ändringen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite
- 2 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite (allekirjoitettu)
- 3 Ruudin ydinryhmän lausunto

Tiedoksi: Muutoksenhakukielto, valmistelu

26.11.2014

Kj/41

Kaupunginkanslia

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 10.11.2014 § 1154

HEL 2014-007429 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Leo Straniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Opetuslautakunta 14.10.2014 § 205

HEL 2014-007429 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin perusopetuslaissa säädetään. Perusopetuslain mukaan opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Opetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Opetusryhmien muodostaminen on koulun rehtorin tosiasiallista johtamistyötä eikä siitä ole säädetty edellä mainittua tarkemmin.

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, sukupuolisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvolaki puolestaan velvoittaa kaikkia kouluja huolehtimaan siitä, että ihmisillä on sukupuoleen katsomatta samat

mahdollisuudet koulutukseen. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista.

Liikunnan opetuksen tavoitteet on määritelty perusopetuksen valtakunnallisissa perusteissa (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, OPH), joiden pohjalta koulut ovat laatineet koulukohtaiset opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain. Liikunnanopetuksen tavoitteena on vaikuttaa myönteisesti oppilaan fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn ja hyvinvointiin sekä ohjata oppilasta ymmärtämään liikunnan terveydellinen merkitys. Perusopetuksen opetussuunnitelmat uudistuvat 1.8.2016 alkaen. Liikunnan opetuksen tavoitteissa tulee painottumaan lajiliikunnan sijaan oppilaan fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn edistäminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurien moninaisuutta (Luonnos opetussuunnitelman perusteiksi 19.9.2014).

Helsingin peruskouluissa liikunnan opetusta järjestetään jossakin kouluissa tyttöjen ja poikien sekaryhmissä. Tavallisinta tämä on alkuopetuksessa. Ylemmillä luokilla tavallisempaa edelleen on, että opetusryhmät liikunnassa muodostetaan sukupuolen mukaan.

Kuten edellä on todettu, perusopetuslainsäädäntö ei määrää opetuksen järjestämistä erillisissä ryhmissä. Koululiikunnan tehtävänä on erityisesti fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn edistäminen, jolloin oppilaiden fyysisillä tai biologisilla eroavaisuuksilla ei ole suurta merkitystä. Liikunnan opetus sekaryhmissä olisi yhdenvertaisuusnäkökulmasta suotavaa. Uusissa opetussuunnitelman perusteissa yhdenvertaisuusnäkökulma liikunnan opetuksessa tulee korostumaan entisestään. Liikunnanopetuksen ryhmien muodostumisessa sukupuoli ei näin ollen voi olla määräävä tekijä. Opetuslautakunta edellyttää, että sekaryhmistä ja niiden toimivuudesta järjestettäisiin Helsingissä kokeilu sellaisissa kouluissa, jotka lähtisivät hankkeeseen vapaaehtoisesti mukaan.

Käsittely

14.10.2014 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Jäsen Ahva ehdotti, että lisätään lausunnon loppuun seuraava kappale:

"Opetuslautakunta toteaa, että sukupuoleen perustuvan jaon poistaminen ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että liikuntaryhmien koot kasvavat merkittävästi tai että opettajaresursseista säästetään. Suuret ja epätasaiset liikuntaryhmät voivat johtaa oppimismotivaation

26.11.2014

Kj/41

laskemiseen eivätkä palvele yksilöllistä oppimista. Ruuti-ydinryhmä on ilmaissut huolensa asiasta lausunnossaan (19.9.2014) kaupunginhallitukselle."

Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Jäsen Korolainen ehdotti seuraavaa lisäystä esityslistan kappaleen 6 ("Kuten edellä on...") loppuun:

"Opetuslautakunta edellyttää, että sekaryhmistä ja niiden toimivuudesta järjestettäisiin Helsingissä kokeilu sellaisissa kouluissa, jotka lähtisivät hankkeeseen vapaaehtoisesti mukaan."

Kannattajat jäsenet Ekman, Leoni, Razmyar

Esittelijä otti ehdotuksen omakseen.

Hyväksyttiin esittelijän muutettu ehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Rauno Jarnila

Lisätiedot

Marjo Kyllönen, opetuspäällikkö, puhelin: 310 86208
marjo.kyllonen(a)hel.fi
Niclas Rönnholm, opetuspäällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 11.09.2014 § 147

HEL 2014-007429 T 00 00 03

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi lausunnon valtuutettu Straniuksen ym. valtuustoaloitteeseen, joka koskee tyttöjen ja poikien koululiikuntatuntien yhdistämistä perusopetuksessa seuraavasti:

Liikuntalautakunta kannattaa valtuustoaloitetta tyttöjen ja poikien koululiikuntatuntien yhdistämisestä perusopetuksessa.

Voimassa olevan perusopetuksen opetussuunnitelman (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, OPH) mukaan liikunnanopetuksen päämääränä on vaikuttaa myönteisesti oppilaan fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn ja hyvinvointiin sekä ohjata oppilasta ymmärtämään liikunnan terveydellinen merkitys. Liikuntalautakunnan käsityksen mukaan nämä tavoitteet voidaan saavuttaa myös sekaryhmissä.

26.11.2014

Kj/41

Kuten aloitteessakin mainitaan, käytäntö, jossa perusopetuksen liikunnanopetus toteutetaan pääosin tyttöjen ja poikien erillisissä ryhmissä, poikkeaa useista Euroopan maista (esim. Päivi Berg: Ryhmärajoja ja hierarkioita: etnografinen tutkimus peruskoulun yläasteen liikunnanopetuksesta, 2010). Koulutusta koskevassa lainsäädännössä ei määrätä opetuksen toteuttamisesta erillisissä ryhmissä. Sekaryhmät, joita joissain Helsingin kouluissa on jo nykyisin, ovat siis paikallisin ja koulukohtaisin päätöksin mahdollisia.

Erillisiä tyttöjen ja poikien liikuntatunteja on Suomessa perusteltu esimerkiksi fyysisillä, biologisilla ja sosiaalisilla eroilla. Lisäksi eri sukupuolten on ajateltu olevan kiinnostuneita tietynlaisesta liikunnasta, kuten että tytöt haluaisivat välttää kontakteja sisältäviä, fyysisiä tai kilpailullisia liikuntalajeja ja että pojat puolestaan haluaisivat välttää itsensä ilmaisua esimerkiksi tanssiliikunnalla (esim. Lehtonen, Jukka: Seksuaalisuus ja sukupuoli koulussa, 2003).

Zacheuksen (Luonnonmukaisesta arkiliikunnasta liikunnan eriytymiseen: suomalaiset liikuntasukupolvet ja liikuntakulttuurin muutos, 2008) mukaan fyysisyys ja kilpailu ovat olleet tärkeämpiä pojille kuin tytöille vielä 1920–1960-luvuilla syntyneiden joukossa, mutta nuorempien sukupolvien sisällä fyysisyys ja kilpailu ovat nousseet tytöillä yhtä tärkeiksi kuin pojilla. Liikuntakulttuuri on nykypäivään mennessä muutoinkin moninaistunut voimakkaasti, kun lajien, välineiden ja suorituspaikkojen kirjo on kasvanut.

Lautakunnan mielestä liikunnanopetuksen merkitys koko elämänsämittaisen liikunnallisen elämäntavan omaksumiseksi ja omaehtoisen harrastuneisuuden vakiinnuttamiseksi on korvaamaton. Lautakunnan mielestä myös sukupuolen sisällä on suuria eroja liikunnallisuudessa, fyysisyydessä, voimankäytössä sekä etenkin mieltymyksissä, jotka eivät riipu sukupuolesta. Sekaryhmät tai ryhmät, jotka muodostetaan muulla kuin sukupuoleen liittyvillä perusteilla, kuten esimerkiksi lajimieltymysten perusteella, voisivat laajentaa molempien sukupuolten mahdollisuutta erilaisten ja uusien lajien kokeilemiseen ja myönteisiin liikuntakokemuksiin.

Liikuntaa pidetään koulun suosituimpana oppiaineena. Opetushallituksen selvityksen mukaan pojista 78 % ja tytöistä 65 % arvioi pitävänsä koululiikunnasta (Koulutuksen seurantaraportit 2013:5. OPH, 2013). Ollessaan pidetty ja toiminnallinen oppiaine, liikunnan opetus sekaryhmissä kasvattaisi oppilaiden luonnollisia vuorovaikutustilanteita sekä ymmärrystä erilaisuudesta ja toisten huomioon ottamisen taitoja.

26.11.2014

Kj/41

Käytännössä oppilaat kokevat koulujen liikuntatunneilla sukupuolen vaikuttavan esimerkiksi silloin, kun tytöt ja pojat näkevät harjoittelevansa eri asioita tai lajeja. Samanlaisia ovat myös tilanteet, joissa pojille annetaan jaetusta salista suurempi osuus, vaikka ryhmät olisivat samankokoisia (Berg, 2010).

Liikunnanopetuksen sekaryhmät mahdollistaisivat myös yhdenvertaisuusnäkökulmien nykyistä paremman huomioimisen. Eri tutkimusten mukaan (esim. Kokkonen, Marja: Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen syrjintä liikunnan ja urheilun parissa, 2012) seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt kokevat syrjintää, vähättelyä, nimittelyä tai kiusaamista myös koululiikunnan parissa. Tällaiset syrjintäkokemukset ovat vahvoja vaikuttimia liikunnasta syrjäytymiseen. Berg (2010) viittaa tutkimuksessaan etenkin poikiin, jotka eivät edusta perinteistä urheilullista maskuliinisuutta ja heidän kiusaamiseen koululiikunnassa.

Liikuntalautakunta pitäisi hyvänä vaihtoehtona sitä, että sekaryhmistä ja niiden toimivuudesta järjestettäisiin Helsingissä kokeilu sellaisissa kouluissa, jotka lähtisivät hankkeeseen vapaaehtoisesti mukaan.

Lautakunta pitää suotavana, että kysytään Ruuti-ydinryhmän kannanottoa asiasta.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Kirsti Laine, osastopäällikkö, puhelin: 310 87751
kirsti.laine(a)hel.fi